

בתי המשפט

עמנ 000221/05		בבית המשפט המחוזי תל – אביב יפו	
		בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים	
13/02/2008	תאריך:	כב' השופטת גדות שרה	בפני:

בעניין: 1. ז'ק קובה

2. ג'ורג שטיינברג

ע"י ב"כ עו"ד עו"ד מוטי פירר המערערים

נגד

מנהלת הארנונה בעיריית חולון – שושנה שפר

ע"י ב"כ עו"ד נתן מאיר ואח' המשיבה

פסק דין

זהו ערעור על החלטת ועדת הערר בארנונה כללית שליד עיריית חולון (תיק ערר מס' 4/04), אשר דחתה את הערר שהגישו המערערים על השגה שהגישו בקשר לחיובם בארנונה לשנת 2004, בגין יחידות הנכס ברח' החורטים 8, חולון (להלן: "הנכס").

עובדות

1. המערערים עוסקים בייבוא ושיווק של הלבשה תחתונה.
2. המערערים הינם בעלי הזכויות בנכס והם מחזיקים במספר יחידות בנכס, בהן משרדים לניהול הפעילות העסקית, ויחידות בהן מתבצעת, לטענתם, פריקה, גיהוץ, אריזה, אחסנה והפצה (להלן: "היחידות").
3. עניינם המהותי של ההשגה והערר נשוא ערעור זה הוא, בתמצית, סיווג של יחידות הנכס כיחידות עסק, בעוד הסיווג המתאים להן, לטענת המערערים, הוא סיווג של תעשייה.

4. ביום 23.2.04 הגישו המערערים השגה כנגד הארנונה בה חויבו, אולם זו נדחתה.
5. בגין דחיית ההשגה הוגש ערר בו נטען, בין היתר, כי דין ההשגה להתקבל מהטעם שהמשיבה אחרה את המועד להגשת תשובתה להשגה.
6. ביום 3.7.05 נתקבלה במשרדי המערערים החלטת ועדת הערר, הדוחה את הערר.
מועד הדיון המצוין בהחלטה הוא 19.1.05.
העתק מהחלטת ועדת הערר צורף **כנספח א'** לערעור.
על פי **נספח י'** לערעור הדיון התקיים ביום 7.2.05.
7. על החלטה זו הוגש הערעור נשוא פסק דין זה.

דיון

8. המערערים טוענים כי מאחר ותשובת המשיבה להשגה הוגשה באיחור, נחשב הדבר כאילו נתקבלה ההשגה.
המערערים מפנים בעניין זה לסעיף 4 ל**חוק הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית)**, התשל"ו-1976 (להלן: "הסעיף" או "החוק"), הקובע כדלקמן:

"(א) מנהל הארנונה ישיב למשיג תוך ששים יום מיום קבלת ההשגה.
 (ב) לא השיב מנהל הארנונה תוך ששים יום - ייחשב הדבר כאילו החליט לקבל את ההשגה, זולת אם האריכה ועדת הערר האמורה בסעיף 5, תוך תקופה זו, את מועד מתן התשובה, מטעמים מיוחדים שיירשמו, ובלבד שתקופת ההארכה לא תעלה על שלושים יום".
- מסעיף זה עולה כי אם מנהל הארנונה לא השיב להשגה תוך 60 יום, ייחשב הדבר כאילו נתקבלה ההשגה.
 יחד עם זה מאפשר הסעיף לוועדת הערר להאריך "תוך תקופה זו" את המועד למתן התשובה.

9. בענייננו השגת המערערים נתקבלה ביום 23.2.04, ולפיכך היה על המשיבה להשיב למערערים תוך 60 יום, היינו עד ליום 23.4.04. תשובת המשיבה להשגה נשלחה ביום 26.4.04, ונתקבלה אצל המערערים ביום 29.4.04. (ר' נספחים ב' ו-ג' לתגובת המשיבה וכן נספח ד' לערעור).

לטענת המשיבה אין מדובר באיחור של 3 ימים, כפי שקבעה ועדת הערר, אלא איחור של יום אחד, וזאת משום שיום ה-23.4.04 חל ביום ו' בשבוע, אשר הוא יום פגרה. המשיבה מפנה בהקשר זה לסעיף 10ג' לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981 לפיו **"במנין ימי תקופה יבואו גם ימי מנוחה, פגרה או שבתון שעל פי חיקוק, זולת אם הם הימים האחרונים שבתקופה"**.

10. בתשובתה להשגה לא התייחסה המשיבה לעובדה כי היא מוגשת באיחור, ולא ביקשה כי יוארך המועד להגשתה (ר' נספח ד' לערעור). גם בתשובתה לערר, לא התייחסה המשיבה במפורש לטענת המערערים לפיה דין ההשגה להתקבל בעקבות האיחור בהגשת התשובה, ולא ביקשה גם הארכת מועד בדיעבד (ר' נספח ו' לערעור). רק ביום 12.7.04, במסגרת תשובתה לבקשת המערערים לפיצול הדיון בפני ועדת הערר, פנתה המשיבה לוועדת הערר על מנת שזו תאריך בדיעבד את המועד להגשת התשובה (נספח ח' לערעור).

11. בהחלטתה הסופית (בהבדל מהחלטות ביניים) נדרשה ועדת הערר לסוגיית האיחור בהגשת התשובה וקבעה כי יש בסמכותה להאריך את המועד להגשת התשובה, כדלקמן:

"... אכן חל איחור מה בהגשת התשובה להשגה מטעם המשיבה המסתכם ב-3 ימים..."

...

איננו סבורים כי בנסיבות העניין ולנוכח העובדות שהוצגו בפנינו, יש מקום והצדק לקבל את הערר מחמת האיחור בהגשת תשובת המשיבה ולהשגה.

לדעתנו, מוסמכים אנו להאריך את המועד למתן התשובה להשגה, שעה שזו הוגשה בתוך פרק הזמן המותר להארכה לפי סעי' 4 לחוק הערר. עמדתינו זו ניצבת חרף לשונו של הסעיף הנ"ל, עליה נסמך ב"כ העוררים ושממנה משתמע כי דין הארכה להארכה (כך במקור – ש.ג.) להיות מוגשת בתוך טרם חלוף המועד הקבוע בחוק להגשת ההשגה" (ההדגשה אינה במקור – ש.ג.).

12. סעיף 4 לחוק הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית), התשל"ו-1976, כפי שצוטט לעיל, קובע כי על המשיבה להשיב להשגה תוך 60 יום, שאחרת ייחשב הדבר כאילו החליט לקבל את ההשגה. יחד עם זאת, סעיף זה מאפשר לוועדת הערר להאריך "תוך תקופה זו" את מועד מתן התשובה, "מטעמים מיוחדים שיירשמו, ובלבד שתקופת ההארכה לא תעלה על שלושים יום".

היינו, ועדת הערר מוסמכת להאריך את המועד להגשת התשובה, ובתנאי שהחלטה להאריך מתקבלת במהלך אותם 60 ימים בהם אמור מנהל הארנונה להשיב להשגה (ומטעמים מיוחדים שיירשמו). מכלל הן אתה שומע לאו, לפיו בחלוף אותם 60 ימים בהם היה אמור מנהל הארנונה להשיב להשגה, אין לוועדת הערר עוד סמכות להאריך את המועד להגשתה.

13. בענייננו האריכה ועדת הערר בדיעבד את המועד להגשת התשובה רק בהחלטתה משנת 2005, אשר הגיעה לידי ב"כ המערערים ביום 3.7.05, היינו, למעלה מ-14 חודשים מתום אותם 60 ימים ומהמועד האחרון להגשת התשובה. לפיכך, חרגה ועדת הערר מסמכותה, והחלטתה להאריך את המועד להגשת התשובה ניתנה בחוסר סמכות.

14. לטענת המשיבה פירוש לשוני דווקני להוראת סעיף 4 הינו **"אבסורדי"** שכן לפי פירוש זה במקרה בו בקשת מנהל הארנונה להארכת מועד תוגש במסגרת אותם 60 הימים, אך ועדת הערר התרשלה ונתנה החלטתה לאחר שחלפו אותם 60 ימים, תישלל זכות מנהל הארנונה להארכת מועדים **"על לא עוול בכפו"** (סעיף 23 לתגובה).

המקרה המתואר על ידי המשיבה אינו המקרה בענייננו. בענייננו, כאמור, משהגישה המשיבה את תשובתה באיחור, היא לא ביקשה כי יוארך המועד להגשתה. גם בתשובתה לערר, לא התייחסה, כאמור, המשיבה לטענת המערערים לפיה דין ההשגה להתקבל בעקבות האיחור בהגשת התשובה, ולא ביקשה גם הארכת מועד בדיעבד. רק ביום 12.7.04, במסגרת תשובתה לבקשת המערערים לפיצול הדיון, פנתה המשיבה לוועדת הערר על מנת שזו תאריך בדיעבד את המועד להגשת התשובה (נספח ח' לערעור). היינו, רק בחלוף כחודשיים וחצי מתום אותם 60 ימים ומהמועד האחרון להגשת התשובה ביקשה המשיבה כי יוארך המועד להגשת תשובתה. לפיכך, לא מצאתי כי יש במקרה התיאורטי המתואר ע"י המשיבה, כדי לתמוך בטענות המשיבה. לשונו של החוק ברורה ואין מקום לסטות ממנה בענייננו.

15. המשיבה מפנה לעמ"נ (חי') [341/03](#) יוסף לוי נ' מנהלת הארנונה בעיריית חיפה [פורסם בנבו] שם נקבע כדלקמן (בעמ' 6-7):

"במקרה שלפנינו התשובה להשגה ניתנה בתחום 30 הימים שלאחר חלוף 60 הימים. במועד זה רשאית הייתה ועדת הערר (לו נתבקשה) להאריך את המועד מטעמים שירשמו. בתחום 30 ימים רשאי בית משפט להשתמש בסמכותו הטבועה ולהאריך את המועד, כל עוד המועד אינו עולה על 90 ימים מיום קבלת ההשגה, אשר במסגרתם חייבת להתקבל התשובה הסופית להשגה, לאחר הארכת המועד".

בקשת רשות ערעור אשר הוגשה על פסק דין זה נדחתה בבר"מ 8749/04 יוסף לוי נ' מנהלת הארנונה בעיריית חיפה.

אין בפסק הדין בעניין יוסף לוי כדי לשנות את המסקנה אליה הגעתי. בעניין יוסף לוי קבעה כב' הנשיאה ב. גילאור כי לבית המשפט סמכות טבועה להאריך את המועד להגשת התשובה. בעניינינו המחלוקת היא ביחס לסמכותה של ועדת הערר להאריך את המועד, ולטעמי, לאור לשון החוק, אין לוועדת הערר סמכות כזו. יצוין גם כי פסק הדין בעניין יוסף לוי איננו מחייב בית משפט אחר לעניינים מנהליים.

16. גם החלטת בית המשפט העליון לדחות את בקשת הערעור על פסק דין זה, איננה מאשרת את ההלכה שנקבעה בבית המשפט לעניינים מנהליים אלא קובעת כדלקמן:

"כידוע, לבעל דין אין זכות מוקנית לערעור נוסף, וככלל, הרשות לכך תינתן כאשר הבקשה מעלה שאלה משפטיות בעלת חשיבות עקרונית. עניינו של המבקש אינו מעלה שאלה משפטיות עקרוניות אשר מצדיקה מתן רשות ערעור לערכאה שלישית.

שאלת מתן האורכה להגשת תשובת העירייה על ההשגה היא שאלה פרוצדורלית, המסורה לשיקול דעתה של הערכאה שבפניה באה בחינת העתירה, ואינה עניין המצדיק מתן רשות לערעור נוסף."
"שאלת מתן האורכה להגשת תשובת העירייה על ההשגה היא שאלה פרוצדורלית, המסורה לשיקול דעתה של הערכאה שבפניה באה בחינת העתירה, ואינה עניין המצדיק מתן רשות לערעור נוסף."

(בר"מ 8749/04 יוסף לוי נ' מנהלת הארנונה בעיריית חיפה (עמ' 5-4)).

היינו, הערעור נדחה מטעמים של חוסר הצדקה למתן רשות ערעור נוסף ולא מטעמים של מהות.

17. זאת ועוד. פסק הדין בעניין יוסף לוי התייחס לסמכותו הטבועה של בית המשפט להאריך את המועד להגשת תשובה להשגה.

בפני בית משפט זה לא עומדת כל בקשה להארכת מועד, אלא ערעור על החלטת ועדת הערר אשר קבעה כי יש לה סמכות להאריך מועד להגשת תשובה. לפיכך, אין מקום להפעלת הסמכות הטבועה של בית המשפט להארכת מועד, כפי שצוין בעניין יוסף לוי.

מן הראוי להפנות בהקשר זה אל [ב"ש 293/87 הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין נ' שלום הלוי, פד"י מא\(2\) 527, 530 לפיו "בהעדר הסמכה מפורשת, אין לבית המשפט סמכות להאריך מועד הקבוע בחיקוק"](#).

18. ועוד. פסק הדין בעניין יוסף לוי התייחס לנסיבות אחרות, שונות מענייננו. בעניין יוסף לוי המשיבה לא הייתה מודעת לקיומה של השגה מכיוון שסברה **"כי המכתב שנתקבל אינו השגה"**, בין היתר משום שכותרתו אינה מציינת כי מדובר בהשגה.

כמו כן בעניין יוסף לוי יצר המערער מצג לפיו תוגש מטעמו חוות דעתו **"והותיר למשיבה לצפות לחוות דעת אשר כלל אינו מתכוון להגיש"** (עמ' 7 לפסק הדין). גם משום כך, לא ניתן להשליך מפסק דין זה, לענייננו.

19. בעניין שבפנינו, אינני סבורה כי מתקיימות נסיבות או **"טעמים מיוחדים"** כנדרש על פי החוק, להארכת המועד להגשת התשובה.

ועדת הערר התייחסה לטעמים הבאים:

א. העובדה כי מדובר באיחור בן יום או ימים ספורים.

ב. העובדה כי לא נגרם למערערים נזק בגין איחור זה.

ג. מגמת המשיבה להעמיק ולחקור את טענות המערערים, לרבות הזמנת מדידה בנכס.

ד. חילופי גברי אצל המשיבה.

המערערים התייחסו לטעמים אלה וציינו כי המודד נשלח למקום יומיים לפני תום 60 הימים, כי הטענה באשר לחילופי גברי לא פורטה ולא הוכחה וכי מנהלת

הארנונה, אשר הינה הצד לכל ההליכים עד כה, נותרה בתפקידה כל העת (ר') סעיף 44 לערעור ור' גם סעיפים 41-49 לתגובת המשיבה לערעור).

ספק אם טעמים אלה מהווים טעמים מיוחדים להארכת המועד להגשת התשובה.

מכל מקום, וגם אם יש באלו משום טעמים מיוחדים, היה על המשיבה לבקש את הארכת המועד ולפרט את הטעמים הנטענים בטרם חלפו 60 הימים, כנדרש על פי החוק.

20. אני ערה לעובדה כי האיחור בהגשת התשובה היה של ימים בודדים, וכי לכאורה לא נטען כי נגרם למערערים נזק בגין איחור זה.

יחד עם זאת, החוק נוקב במועדים ומטיל סנקציה בגין אי עמידה בהם, והיא קבלת ההשגה.

בהעדר נסיבות מיוחדות, אין מקום לסטות מהוראות החוק.

ור' בהקשר דומה ע"א 6842/00 משה ידידיה נ' סול קסט ואח', פ"ד נה (2) 904, 908 :

– "העיקרון ידוע. המועד להגשת ערעור אזרחי קבוע בחיקוק. על כן חובה על מבקש הארכת המועד להצביע על טעם מיוחד כדי שבקשתו תיענה. לעניין זה מקפידים עם בעל הדין הקפדה יתרה. 'משקבעו התקנות שיש להגיש ערעור תוך 45 יום, והמערער איחר אפילו ביום אחד, אין להיעתר לבקשתו, כדבר שבשגרה, שאילו בית המשפט היה עושה כן, היה למעשה משנה את המועד הקבוע בחיקוק מ-30 יום ל-31' (י' זוסמן סדרי הדין האזרחי..., בעמ' 897).

21. בעניין "איחור קל" מן הראוי להפנות לבש"א 6217/01 יצחק בן שושן נ' קצין התגמולים (מאגר נבו), עמ' 1-2 :

"המבקש לא הצביע על טעם מיוחד. טענת המחלה הועלתה באורח כללי, עמום ורופף ללא כל תעוד. גם מחלת האח, עם כל הצער הכרוך בה, אינה מבהירה מדוע נמנע מן המבקש להגיש את העתירה במועד או, למצער, להגיש בקשה להארכת מועד בתוך התקופה הקצובה לכך.

**לעניין זה לא יכולה המערערת להיושע גם מהעובדה כי מדובר באיחור
בן יום. קביעת עקרון שחיקה לפי ימי איחור, עלול להוביל למדרון
חלקלק בנוגע לשמירת המועדים (ההדגשה אינה במקור – ש.ג.).**

22. בתגובתה טענה המשיבה כי קביעתה של ועדת הערר לפיה אין היא נוטה לקבל טענות סף פרוצדורליות בדבר איחור בהגשת כתבי טענות, **"כחלק ממדיניות שיפוטית"**, הינה לגיטימית ואין להערב בה (סעיף 50 ואילך לתגובה).

לטעמי אין לוועדת הערר סמכות לאמץ לעצמה **"מדיניות שיפוטית"** המנוגדת למועדים הנקובים מפורשות בחוק, ללא הסמכה חוקית לעשות כן, ולפיכך דין טענה זו להידחות. ועדת הערר פעלה בהעדר סמכות, ועל בית המשפט להתערב ולבטל את ההחלטה.

23. מקובל עלי האמור בסעיפים 33, 35 ו-36 לערעור, כדלקמן:
"חזקה על המחוקק כי בקובעו את הכללים ואת המועדים למתן תשובה להשגה על ידי הרשות ואת הדרך להאריך את המועד, שקל את השיקולים הראויים ולקח בחשבון את האיזון הנכון, בין ציפיותיו של האזרח לבין צרכיה של הרשות, ולפיכך, ההסדר אותו יצר, הוא האיזון הראוי שנקבע בחוק. קביעתה של ועדת הערר הרואה בלשון החוק... בסיס הנתון לשינויים ולפרשנות... אין לה על מה שתסמוך.

...

... בעוד מטרת החוק היתה לקבוע הסדר שיבטיח עמידה על סדרים והקניית ודאות לאזרחים, הרי שכל קביעה אשר תנגוס ביציבות זו ותאפשר מרווח של שיקול דעת פרשנית תהווה פתח למדרון חלקלק של נסיגה בעיקרון הודאות ויציבות היחסים שבין האזרח לרשות. מטרת קביעת המועדים בחוק, נועדה כדי למנוע סחבת וכדי לקבוע תחומי זמן ברורים לתשובת מנהל הארנונה להשגה. האיזון הראוי נקבע על ידי המחוקק ל- 60 יום."

ור' גם סעיף 49 לערעור :

"ועדת הערר נטלה לעצמה בענייננו, חירות לערוך איזונים ולשקול מערכת שיקולים עצמאית, וזאת על אף שהחוק הוא זה שקבע את האיזון הראוי ובפירוש לא הותיר סמכות שבשיקול דעת לוועדת הערר".

24. אשר על כן, חרזה ועדת הערר מסמכותה כאשר האריכה את המועד להגשת התשובה להשגה, החלטתה בטלה, ודין הערעור להתקבל. התוצאה היא כי ההשגה שהגישו המערערים מתקבלת במלואה.

25. לאור התוצאה אליה הגעתי אין עוד צורך לדון ביתר טענותיהם של המערערים, המתייחסות לסיווג יחידות הנכס ואופן חיובם בארנונה.

26. המשיבה תשלם למערערים הוצאות משפט וכן שכ"ט עו"ד בסך 20,000 ₪ + מע"מ.

27. המזכירות תשלח העתק מפסק דין זה לצדדים.

ניתן היום ז' ב אדר א, תשס"ח (13 בפברואר 2008) בהעדר הצדדים.

גדות שרה 54678313-221/05

גדות שרה, שופטת

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן](#)